

پرداخت. شاذلی بن جدید، رئیس جمهور الجزایر نشان لیاقت را که بالاترین نشان آن کشور است، به غزالی داد. عاقبت در ۱۹ اسفند ۱۳۷۵ ش/ ۹ مارس ۱۹۹۶ م در اثر حمله قلبی درگذشت.

غزالی اندیشه اصلاحی خود را با تبلیغ و دعوت درهم آمیخت و به عنوان یکی از داعیان اندیشه تقریب مذاهب اسلامی تلاش‌های بسیاری را انجام داد. ده‌ها سال تجربه و تدریس در مصر، سعودی، الجزایر، قطر و... غزالی را به این نتیجه رساند که راه نجات امت اسلامی از گمراهی و عقب افتادگی در بازگشت به قرآن و ترک خرافات ضد قرآنی است.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های حیات فکری غزالی را می‌توان رویارویی فکری وی با سکولاریسم دانست. از نظر او، اسلام دینی جامع است و اصول و احکام آن قابلیت اجرا در همه زمان‌ها و مکان‌ها را دارد. از این رو وی سکولاریسم، به معنای جدایی دین از سیاست و عدم اجرای شریعت اسلامی در حوزه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی، را مساوی با ارتداد می‌دانست. وی دوری مسلمانان از تعقل و تجربه‌گرایی را مهم‌ترین عامل عقب ماندگی جهان اسلام تلقی می‌کرد.

پ) بیداری اسلامی در لیبی : کشور اسلامی لیبی در شمال آفریقا واقع شده است. حکومت لیبی به رغم داشتن شالوده‌های اولیه اسلامی، دارای نوعی ایدئولوژی سیاسی سکولار مبتنی بر پان عربیسم بود. سرهنگ معمر قذافی دیکتاتور لیبی، اسلام را ابزاری برای اجرای منویات خود می‌دانست. با بالا گرفتن قیام مردم لیبی، قذافی در نخستین واکنش، قیام‌کنندگان را مشی جوان وابسته به القاعده و مصرف‌کنندگان قرص‌های روان‌گردان توصیف کرد. با ورود ناتو در مسئله لیبی کفه قدرت به نفع مخالفان قذافی سنگینی کرد. سرانجام پس از ماه‌ها درگیری نظامی با سقوط طرابلس، حکومت قذافی سرنگون و خود او کشته شد. نکته جالب در مورد قذافی این است که وضعیت او بیش از هر دیکتاتوری به صدام شبیه بود.

قذافی و سارکوزی رئیس جمهور پیشین فرانسه

سرهنگ قذافی دیکتاتور پیشین لیبی در کنار
نخست‌وزیر پیشین انگلستان

ت) بیداری اسلامی در یمن: جمهوری یمن در جنوب شبه‌جزیره عربستان واقع است و دارای نژادهای عرب (۸۶ درصد)، ترک، هندی، ایرانی و سومالیایی است. بیش از ۵۰ درصد یمنی‌ها شیعی مذهب‌اند که غالباً در منطقه صعدة و شمال یمن ساکن‌اند. البته عمده شیعیان یمن زیدی‌اند که بعد از امام سجاد (ع)، زید بن علی (ع) را امام می‌دانند. مردم یمن در پی انقلاب‌های گوناگون در کشورهای اسلامی، اعتراضات و تظاهرات گسترده‌ای را در شهرهای مختلف علیه رژیم دیکتاتوری علی عبدالله صالح آغاز کردند که علی‌رغم طولانی و گسترده بودن مخالفت، با سرکوب شدید مواجه شدند. عاقبت علی عبدالله صالح از یمن گریخت ولی جانشین او نیز همان سیاست‌های غرب‌گرایانه را ادامه می‌دهد. انقلاب یمن همچنان آتش زیر خاکستر است.

قیام مردم مسلمان یمن

ث) بیداری اسلامی در بحرین: بحرین کوچک‌ترین کشور خاورمیانه است و پس از مالدیو کم‌وسعت‌ترین کشور در جهان اسلام می‌باشد. بیش از ۸۰ درصد مردم بحرین شیعه‌اند، اما حاکمیت سیاسی به اقلیت سنی تعلق دارد.^۱ بحرین یکی از مراکز مهم تشیع در دنیا به‌شمار می‌آید. ارتباط و علاقه ساکنان این جزیره با مذهب تشیع به حدی محکم و قوی است که در نزد اهالی شبه جزیره و ساحل نشینان خلیج فارس، کلمه «بحرانی» مترادف با کلمه شیعی به کار می‌رود و اقلیت اهل سنت در این جزیره به نام «اهل البحرین» خوانده می‌شوند، نه بحرانی.

سابقه جنبش‌ها و فعالیت‌های سیاسی در بحرین به سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، خصوصاً به اوایل دهه ۱۹۶۰ بر می‌گردد.^۲ اما بروز انقلاب اسلامی در ایران را باید منشأ تحولات

۱. نشأت، صادق، تاریخ سیاسی خلیج فارس، تهران، شرکت کانون کتاب، ۱۳۴۴، ص ۴۴۳.

۲. بحرین، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۷۶، ص ۱۶۱.

و دگرگونی‌های جدید سیاسی در بحرین به حساب آورد. مردم بحرین به‌طور جدی خواستار انجام اصلاحات اساسی و برکناری حکومت آل خلیفه هستند و در این راه شهادت زیادی را تقدیم کرده‌اند ولی به دلیل حمایت خارجی از آن رژیم و سرکوب شدید مردم، انقلاب بحرین هنوز به نتیجه نرسیده است.

میدان لؤلؤ، نقطه آغازین قیام بحرینیان

موج ناآرامی‌ها در بحرین از زمانی آغاز شد که درخواست برپایی مجدد پارلمان (که از سال ۱۳۵۴ ش/۱۹۷۵م منحل شده بود) و همچنین درخواست برای به جریان انداختن قانون اساسی را کد مانده، از جانب امیر شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه، بایباعتنایی روبه‌رو شد؛ حتی این درخواست با خشونت نظامی حکومت روبه‌رو شد.

نقش ولایت فقیه در موج جدید بیداری اسلامی

در بررسی سیر تاریخی نظریه‌پردازی بیداری اسلامی در تاریخ معاصر، دیدگاه‌ها و تئوری‌های گوناگونی توسط علمای سنی و شیعه مطرح شد و مبنای عمل قرار گرفت که بعضی از آنها شاخص‌تر از بقیه بودند.

ولی در بین این مجموعه متفکرین و پیشوایان دینی باید از سه نفر در صدر نظریه‌پردازان عصر جدید و موج جاری بیداری اسلامی نام برد: ۱- آیت‌الله حاج شیخ محمدحسین نائینی^۲ - استادحسن البناء^۳ - حضرت امام خمینی(ره). مرحوم نائینی برای اولین بار نظریه حکومت مشروطه مشروعه را در کتاب ارزشمند تنبیه‌الامة و تنزیه‌الملّة تبیین و نوعی از مردم‌سالاری دینی را در مقابل دموکراسی سکولار غرب ارائه کرد و بعداً شهید شیخ فضل‌الله نوری با افزودن اصل دوم متمم قانون اساسی،

نظارت پنج نفر مجتهد تراز اول را بر قوانین موضوعه، مشروعیت مشروطه را با خون خود امضا کرد. استاد حسن‌البناء با رد مطلق تبعیت از فرهنگ غرب و حرکت در چارچوب اصول اسلامی و احیای قرآن و سنت، نهضت اخوان المسلمین را پایه‌گذاری کرد که بدون تردید اصیل‌ترین حرکت فکری در جریان بیداری اسلامی اهل سنت در عصر حاضر است.

اندیشه و نهضت امام خمینی (ره) نقطه عطف تاریخ دویست ساله بیداری اسلامی در سراسر جهان اسلام بود. دیدگاه جامع حضرت امام خمینی در کتاب ولایت فقیه برپایه‌های محکم قرآن و سنت و احادیث پیامبر و اهل بیت علیهم‌السلام با پشتوانه فقه، عرفان، کلام، فلسفه و اجتهاد پویای اسلامی پاسخی به سؤالات مسلمانان محروم و تحقیرشده توسط فرهنگ استعمار و سرخورده از مکاتب تقلیدی چپ، راست و التقاطی بود.

ایمان، تقوا، اخلاص، هوشمندی، شجاعت و از خودگذشتگی امام نقش اساسی در عملی کردن نظریه ولایت فقیه داشت.

نکته مهم دیگر، استمرار راه امام توسط آیت‌الله خامنه‌ای، ولی فقیه پس از امام بود. اهمیت حوادثی که در زمان رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در صحنه بین‌المللی و منطقه‌ای رخ داد، کمتر از زمان حضرت امام نبود. فروپاشی جهان کمونیسم، حمله عراق به کویت و دو نوبت تهاجم امریکائیان به عراق و اشغال آن کشور، پیروزی حزب‌الله، حماس و جنبش جهاد اسلامی بر رژیم صهیونیستی در جنگ‌های ۳۳ روزه لبنان، ۲۲ روزه و ۸ روزه غزه که همگی این پیروزی‌ها به کمک ایران به دست آمد.

اصول انقلاب‌های کنونی در کشورهای اسلامی

۱. احیای عزت و کرامت ملی؛
۲. اسلام‌گرایی؛
۳. ایستادگی در برابر نفوذ و سلطه غرب؛
۴. مبارزه با رژیم جعلی صهیونیستی؛
۵. مردمی بودن.

عناصر هویتی بیداری اسلامی کنونی

۱. مردمی بودن؛
۲. اسلامی بودن؛
۳. استکبارستیزی.

پیامدهای بیداری اسلامی نوین در کشورهای اسلامی

۱. ایجاد شور و نشاط اجتماعی و احیای خودباوری دینی و اجتماعی در ملت‌های مسلمان؛
۲. از بین رفتن حاکمان دیکتاتور و دولت‌های دست‌نشانده و سرسپرده به نظام سلطه؛
۳. نفوذ و تحکیم روابط اسلامی بین ملت‌ها و دولت‌ها و فراهم شدن زمینه‌های همگرایی مسلمانان؛
۴. فراهم آمدن فرصت برای پیگیری مطالبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای خود به‌ویژه در مورد قدرت‌های سلطه‌گر؛
۵. از میان رفتن یا تضعیف پایگاه‌ها و حامیان رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی دارای تجربه بیداری اسلامی؛
۶. قدرت‌گیری و رشد اقتدار جنبش‌های اسلامی در مقابل رژیم صهیونیستی، به‌ویژه جنبش‌های حماس، جهاد اسلامی فلسطین و حزب الله لبنان.

بیشتر بدانید

- آسیب‌های احتمالی پیش روی بیداری اسلامی
۱. سطحی‌نگری و عدم درک صحیح تعالیم اسلامی؛
۲. نادیده گرفتن نظرات مجتهدان و فقهای اسلامی؛
۳. خودباختگی و تقلید از فرهنگ غرب و دور شدن از هویت اسلامی؛
۴. یأس و وادادگی در برابر فشارهای دشمن؛
۵. برگزیدن شیوه‌های نادرست مبارزاتی؛
۶. تحریک و تطمیع از سوی نظام سلطه؛
۷. تحجر؛
۸. اختلافات مذهبی و فرقه‌ای.

دیدگاه حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی، در خصوص اهداف بیداری اسلامی

... استکبارستیزی همچون؛ «نفی صریح صهیونیسم، عدالت خواهی، تسلیم نشدن در برابر استبداد و استعمار، سوءظن به اروپا و آمریکا و ناتو و باور نکردن وعده آنها، هدف گرفتن آزادی فلسطین از چنگال صهیونیست‌ها، پرهیز از الگوهای لائیک، لیبرال، ناسیونالیستی و مارکسیستی در نظام‌سازی، قرارداد امت واحده و ایجاد تمدن اسلامی به عنوان بخشی از اهداف نهایی بیداری اسلامی می‌باشد. (۱۳۹۰/۶/۲۶)

مکتب حاج قاسم سلیمانی، مکتب مقاومت

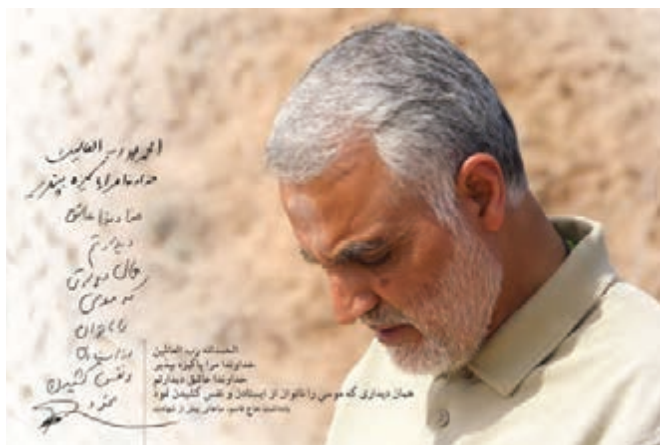
سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی فرماندهی سخت‌کوش بود که از سالیان قبل در سمت یکی از فرماندهان جوان دفاع مقدس و سپس در مقام فرمانده سپاه قدس، تمام زندگی‌اش را صرف تحقق آرمان‌های بلند اسلام و انقلاب کرد. علاوه بر توانایی بالایی نظامی، اخلاق، ایمان و اخلاص این فرمانده شجاع باعث شده بود تا در جایگاه فردی محبوب در میان ملت ایران و در واقع همه ملت‌های آزاده جهان شناخته شود.

شکل‌گیری و تقویت هسته‌های مقاومت در منطقه تا حدی زیاد به تلاش‌های سپهبد سلیمانی مدیون است که از آن جمله می‌توان حزب‌الله لبنان، حشدالشعبی عراق، فاطمیون افغانستان، زنبیون پاکستان و ... را نام برد. از همین رو سرانجام استکبار جهانی به سرکردگی شیطان بزرگ، آمریکا، حضور این فرمانده عاشق امت و نظام اسلامی را تحمل نکرد و در اولین ساعات جمعه، ۱۳ دی‌ماه ۱۳۹۸ ش در حمله موشکی ناجوانمردانه در فرودگاه بغداد او و برخی هم‌زمانش در جبهه مقاومت از جمله ابومهدی المهندس را طی یک عملیات تروریستی به شهادت رساند و چنین بود که خون پاک این رهرو راستین اباعبدالله الحسین (علیه السلام) به دست شقی‌ترین آحاد بشر بر زمین ریخته شد.

در تشییع پیکر مطهر سردار دل‌ها از نجف و کربلا تا مشهد و تهران و قم تا کرمان چنان جمعیتی حاضر شدند که در تاریخ بی‌سابقه است. این حضور بی‌سابقه به معنای حمایت از راه و هدف شهید سلیمانی و مهر تأییدی بود بر همراهی مستحکم مردم با رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در شروع گام دوم آن.

رهبر انقلاب این روز را یک «یوم‌الله» دیگر در تاریخ انقلاب اسلامی دانستند و در این باره فرمودند: «هر جا اخلاص بود، خدای متعال به اخلاص بندگان مخلصش برکت می‌دهد، کار برکت پیدا می‌کند، رشد و نمو پیدا می‌کند، کار به نحوی می‌شود که اثر آن به همه می‌رسد، برکات آن در میان مردم باقی می‌ماند؛ این ناشی از اخلاص است. نتیجه آن اخلاص، همین عشق و وفاداری مردم، همین اشک و آه مردم، همین حضور مردم، همین تازه شدن روحیه انقلابی مردم است. اما اینکه ما بیاییم این حوادث را تقویم کنیم، قیمت‌گذاری کنیم، قدر آنها را بدانیم و ببینیم که اندازه و قیمت این حوادث چقدر است؛ در صورتی تحقق پیدا می‌کند که ما به حاج قاسم سلیمانی، «شهید عزیز» و به ابومهدی، «شهید عزیز» به چشم یک فرد نگاه نکنیم؛ به آنها به چشم یک مکتب نگاه کنیم. سردار شهید عزیز ما را با چشم یک مکتب، یک راه، یک مدرسه درس‌آموز، با این چشم نگاه کنیم آن وقت اهمیت و قدر و قیمت این قضیه روشن خواهد شد. اگر این جور شد، آن وقت این اجتماع مردم، این تجلیل و تعظیم مردم، تکریم مردم معنای دیگری پیدا می‌کند... ملت ایران نشان داد که از خط مجاهدت شجاعانه دفاع می‌کند، ملت ایران نشان داد که به نمادهای مقاومت عشق می‌ورزد، ملت ایران نشان داد که طرفدار مقاومت است، طرفدار تسلیم نیست.»^۱

پرسش‌های نمونه

۱. بیداری اسلامی را تعریف کنید.
۲. به چهار مورد از عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری بیداری اسلامی اشاره کنید.
۳. سه مورد از علل ناکامی حرکت‌های بیداری اسلامی را در گذشته بنویسید.
۴. پیروزی انقلاب اسلامی چه آثاری بر جریان بیداری اسلامی جهان اسلام داشت؟ (به ۴ مورد اشاره کنید).
۵. ویژگی‌های بیداری اسلامی از نگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی کدامند؟
۶. به سه مورد از پیامدهای امواج نوین بیداری اسلامی اشاره کنید.

اندیشه و جست و جو

جست‌وجو کنید جوانان و نوجوانان چه نقشی در بیداری اسلامی سال‌های اخیر داشتند.

مشاوره / کلاس / آزمون

آنلاین برای همه دانش آموزان ایران
با حضور اساتید و مولفان مطرح کشور